

Ad Astra

Asociație a cercetătorilor români din întreaga lume
www.ad-astra.ro • office@ad-astra.ro
Str. Regele Ferdinand nr. 33, C.P. 97, Cluj-Napoca

Asociația Ad Astra constată că, în ciuda presiunilor publice și a intensificării discuțiilor referitoare la problema plagiatelor, în locul unei abordări simple, clare și care să ducă rapid la eliminarea acestui flagel care amenință credibilitatea internațională a sistemului de învățământ românesc, decidenții politici aleg implementarea unor măsuri complicate procedural, cu durate lungi de timp și care, cel mai probabil, în contextul actual, nu vor duce la o redresare rapidă a deficiențelor din sistemul de învățământ românesc. Deși problemele referitoare la plagiat au apărut și au fost discutate pe larg încă din 2012, atât MENCs cât și marea majoritate a universităților din România nu au luat măsuri energice pentru îmbunătățirea integrității în mediul academic.

Observăm că, la aproape patru ani, situația nu s-a schimbat aproape deloc. Mai observăm că, atunci când au fost luate măsuri, acestea au fost de regulă în cazuri în care persoanele implicate aveau o poziție publică înaltă, de multe ori scopul principal devenind o luptă politică și nu în beneficiul sistemului de învățământ.

Ne exprimăm îngrijorarea că, în noua propunere (proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea și completarea HG nr. 681/2011 privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat: <http://www.edu.ro/index.php/articles/24000>), această situație nu va fi decât menținută și sistemul va continua să se degradeze.

Salutăm lansarea de către dl Președinte Klaus Iohannis a dezbaterii naționale pe tema educației și cercetării și declararea anului 2018 drept an de „resetare a sistemului”. Așa cum sublinia domnia sa, sistemul românesc de educație și cercetare suferă de „reformită cronică”.

Tocmai datorită acestei reformite cronice, plagiatul rămâne în continuare un flagel al societății românești. Pentru exemplificare vom lua cazul doctoratelor plagate:

- Prin Hotărârea nr. 681 din 29 iunie 2011 era aprobat Codul studiilor universitare de doctorat.
- Art. 50 al acestuia prevede:
 - (1) În cazul nerespectării standardelor de calitate sau de etică profesională în organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate lua măsurile prevăzute la art. 170 din Legea nr. 1/2011.
- Art. 170 al Legii 1/2011, la care se face trimitere mai sus, prevede:
 - (1) În cazul nerespectării standardelor de calitate sau de etică profesională, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pe baza unor rapoarte externe de evaluare, întocmite, după caz, de CNATDCU, de CNCS, de Consiliul de etică și management universitar sau de Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării, poate lua următoarele măsuri, alternativ sau simultan:
 - a) retragerea calității de conducător de doctorat;
 - b) retragerea titlului de doctor;
 - c) retragerea acreditării școlii doctorale, ceea ce implică retragerea dreptului școlii doctorale de a organiza concurs de admitere pentru selectarea de noi studenți-doctoranzi.
- Ordinul nr. 3504 din 12 martie 2012 detalia metodologia punerii în practică a celor

de mai sus (vezi art. 27). Din păcate însă, Ordinul nr. 3504 din 12 martie 2012 a fost abrogat de Ordinul nr. 4608 din 28 iunie 2012, care la rândul său a fost abrogat de Ordinul nr. 5644 din 5 septembrie 2012, aflat încă în vigoare, dar cu amendamente numeroase.

Constatăm deci că încă din 2012 exista cadrul legal pentru retragerea titlului de doctor de către MENCS, la propunerea CNATDCU. În acest context și în lumina dezbaterii naționale pe tema educației și cercetării, inițiate de Președinție, cerem:

- Aplicarea cadrului legal existent deja, care permite sancționarea plagiatului.
- Ca toate universitățile din România să publice sau să pună la dispoziție pentru consultare (versiune online și tipărită, sau numai online) tezele de doctorat susținute de la înființarea Școlilor Doctorale și până în prezent (conform cu art. 168 alin. 9 din Legea 1/2011 și art. 66, alin. 1 din Codul studiilor universitare de doctorat); modul de acces la toate tezele să fie clar descris pe pagina principală a universității; accesul la tezele disponibile numai în bibliotecile universitare să se faca pe baza legitimației de intrare sau codului de acces electronic, fără nici un fel de restricții suplimentare. Tezele vor fi publicate imediat după susținere. Autorul poate declina publicarea în întregime a tezei până la un interval de 5 ani de la susținere. Rezumatul tezei se va publica întotdeauna online cu 3 săptămâni înainte de susținere.
- CNATDCU să analizeze în regim expres (recomandabil 45 de zile) orice cerere care semnalează o suspiciune referitoare la integritatea unei teze de doctorat.
- MENCS să pună la punct un mecanism care să ducă la retragerea titlului de doctor și de conducător de doctorat, în cazurile în care s-au dovedit abateri de la normele etice și științifice de redactare a unei teze de doctorat, în maxim 60 de zile de la decizia CNATDCU (inclusiv prin reaprobarea metodologiei cuprinse în Ordinul nr. 3504 din 12 martie 2012, art. 27).
- Demararea de urgență de către CNATDCU a unei acțiuni de verificare a calității școlilor doctorale și aplicarea sancțiunilor legale acolo unde se constată abateri, inclusiv prin închiderea acestora.

În același timp, dorim să subliniem că discuția referitoare la plagiate și încălcarea integrității academice *nu trebuie să se rezume doar la tezele de doctorat!* Similar cu propunerile de mai sus trebuie să existe mecanisme de sancționare a altor încălcări ale integrității științifice precum: *lucrări științifice plagate, rapoarte de cercetare măsluite, monografii plagate, și altele.*

Având în vedere cele de mai sus, cerem ca persoanele asupra cărora planează orice suspiciuni care le vizează integritatea științifică să nu participe la discuțiile patronate de Președinție, indiferent că sunt reprezentanți ai partidelor politice, instituțiilor statului, universităților sau oricărui altor organizații. O reformă reală a educației și cercetării poate fi realizată doar de către oameni integri.

Într-un comunicat al Asociației Ad Astra din 12.05.2012, menționăm: „Plagiatul – una dintre cele mai grave încălcări ale eticii în cercetare și educație – este în aceste zile în fruntea agendei publice din România. Această gravă problemă a mediului academic autohton a fost tratată cu discreție până acum, și tocmai de aceea considerăm că atenția critică ce i se acordă din partea presei și a societății civile este benefică. Considerăm că acest tip de presiune publică trebuie să conducă în cele din urmă la interzicerea juridică a accesului la funcții publice de înalt nivel (ministere, parlament, primării, ambasade etc.) a oricărei persoane dovedite de plagiat.” Din păcate, aceste afirmații sunt încă de actualitate.

Membrii Asociației Ad Astra
22.02.2016